

This is a factsheet from the Swedish University of Agricultural Sciences.

Title: Nationella genbanken för trädgårdsväxter

Editor: Linnea Oskarsson

Publication year: 2026

Publisher: Nationella genbanken för trädgårdsväxter, Sveriges
lantbruksuniversitet

This publication is openly available through the SLU publications database,
<https://res.slu.se/id/publ/146720>.

GAMLA SORTER SPRIDS PÅ NYTT

Under varumärket Grönt kulturarv® säljs sorter som har spårats upp vid Poms inventeringar och valts ut att bevaras i Nationella genbanken. Sortimentet består av frukt, bär, köks- och prydnadsväxter odlade i Sverige före 1940, 1950 eller 1960 beroende på växtslag och med en väl dokumenterad historia. Det kan också vara i Sverige framtagna sorter eller spontant uppkommet material som bedöms vara odlingsvärt, oavsett ålder.

De första Grönt kulturarv®-sorterna kom på marknaden våren 2013. I dag finns cirka 170 sorter i handeln och nya lanseras varje år. Sorterna odlas av svenska plantskolor och handelsträdgårdar och finns att köpa hos välsorterade trädgårdsbutiker.

GRÖNT KULTURARV

PUBLIKATIONER

Vill du veta mer om växterna som bevaras i Nationella genbanken? I våra böcker beskrivs växterna sort för sort tillsammans med den kunskap som framkommit i uppdrag och inventeringar. Eftersom Poms uppdrag inte bara varit att bevara växtmaterialet, utan också att dokumentera växternas kulturhistoria, blir böckerna en viktig källa till kunskap om det gröna kulturarvet. Fler böcker som sammanfattar Poms uppdrag är på väg! Beställ via vår webbsida eller genom din bokhandel.

KONTAKTUPPGIFTER

Verksamhetsledare: Helena Persson, helena.m.persson@slu.se

Frukt, bär och nötter: Lena Ansebo, lena.ansebo@slu.se

Krukväxter, lökar och knölar: Karin Persson, karin.persson@slu.se

Köksväxter och rosor: Erik de Vahl, erik.de.vahl@slu.se

Perenner: Linnea Oskarsson, linnea.oskarsson@slu.se

Träd och buskar: nationellagenbanken@slu.se

Hemsida: www.slu.se/nationellagenbanken

Instagram: @nationellagenbanken

Postadress: SLU Alnarp
Pom/Nationella genbanken
Box 190, 234 22 Lomma

NATIONELLA GENBANKEN
FÖR TRÄDGÅRDSVÄXTER

PROGRAMMET FÖR
ODLAD MÅNGFALD

Nationella genbanken
för trädgårdsväxter

Fotograf Pernilla Hest

VÄXTSLAG I GENBANKEN

I Nationella genbanken bevaras drygt 2300 äldre sorter av frukt, bär, köks- och prydnadsväxter. Sortsamlingarna omfattar svenska lokalsorter, sorter framtagna av svenska växtförädlare och utländska sorter med lång odlingstradition i Sverige.

KÖKSVÄXTER: Här finns större samlingar av humle, rabarber, potatislök och pepparrot men även mindre samlingar av medicinalväxter såsom rosenrot, åbrodd och mästerrot.

ROSOR: Bland rosorna finns både rabatt-, busk- och klätterrosor. En majoritet av sorterna i genbanken utgörs av engångsblommande gammaldags buskrosor.

PERENNER: Här hittas perenner från över sjuttio olika släkten. Klassiska rabattperenner som pioner, flox, irisar och astrar utgör en stor del av samlingen.

FRUKT, BÄR OCH NÖTTER: Bland fruktslagen dominerar äpple och päron, men här finns även plommon och körsbär. Jordgubbar och vinbär dominerar bland bären. Nötsamlingen är under uppbyggnad.

LÖKAR OCH KNÖLAR: Den största gruppen i genbanken utgörs av narcisser, följt av tulpaner, dahlior och liljor. Men här bevaras också t. ex. tidlösor, krokusar och montbretior.

KRUKVÄXTER: Den största gruppen krukväxter utgörs av pelargonier, följt av bladkaktusar. Sammanlagt bevaras krukväxter från närmare hundra olika arter.

TRÄD OCH BUSKAR: Här finns en unik samling popplar samt prydnads-träd från förra sekelskiftets svenska parker och kyrkogårdar. Bland prydnadsbuskarna finns t. ex. syrener, schersminer och deutziar.

LOKALA KLONARKIV

De lokala klonarkiven fungerar som backup till genbankens samling. Här kan du se växter från just din hemtrakt, många gånger i en trädgårdsmiljö där växterna visas i sitt historiska sammanhang. För frukt är klonarkiven etablerade sedan länge. Övriga växtslag är fortfarande under etablering. Kontakta de enskilda klonarkiven för info om öppettider och tillgänglighet.

- = Frukt
- = Köks- och prydnadsväxter

NATIONELLA GENBANKEN

I juni 2016 invigdes Nationella genbanken. Genbanken innehåller en unik samling äldre frukt, bär, köks- och prydnadsväxter från hela landet och är resultatet av flera års arbete med inventeringar inom Programmet för odlad mångfald, Pom. Mellan åren 2002 och 2011 startade Pom olika upprop efter äldre sorters trädgårdsväxter. Efter insamling och provodling valdes de intressantaste ut för att bevaras i genbanken, tillsammans med sin odlings- och kulturhistoria. Genbankens uppgift är att bevara, dokumentera, distribuera och forska kring växtmaterialet. Genbankens centrala samling är placerad vid Sveriges lantbruksuniversitet där sorterna bevaras som levande plantor. Förutom den Centrala samlingen består Nationella genbanken även av skyddad odling av bär samt lokala klonarkiv runt om i landet. Genbanken är statligt finansierad.